

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди**

Костіна В.В.

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ

Методичні рекомендації

Харків – 2023

УДК 364 – 78: 0018] (072)

Укладач: В.В. Костіна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Рецензенти: Н.О. Сайко – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи, реабілітації та повоєнної адаптації Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленко;

І.А. Романова – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної роботи і соціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Методичні рекомендації. Соціальне проектування. Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «Соціальна робота». Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2023. 54 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 8 від 16 серпня 2023

Видано за рахунок укладача

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
© Костіна В.В.

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Програма курсу	6
2. Література для самостійної роботи за тематичними розділами лекційного курсу	20
Лекція №1 Проект і проектна діяльність у соціальній сфері	20
Лекція №2 Соціально-проектна компетентність фахівця соціальної галузі.....	20
Лекція №3-4 Проектна діяльність з точки зору системного підходу. Ініціація проекту	21
Лекція №5 Планування в проектній діяльності	21
Лекція №6 Реалізація проекту: моніторинг та оцінка	22
Лекція №7 Соціальне партнерство в проектній діяльності	22
Лекція №8-9 Практичні аспекти грантової соціально-проектної діяльності в умовах воєнного стану	23
Лекція №10 Презентація проекту та результатів його впровадження	23
3. Матеріали для підготовки до семінарських занять (С/З)	24
С/З №1-2 Теоретичні засади соціально-проектної діяльності. Професійні характеристики фахівців соціальної галузі, що задіяні у соціально-проектній діяльності.....	24
С/З №3-4 Соціально-проектна діяльність на етапі розробки соціального проекту.....	25
С/З №5-6 Управлінські та організаційні аспекти соціально-проектної діяльності.....	29
С/З №7-8 Практичні аспекти соціального партнерства в соціально-проектній діяльності	30
С/З №9-10 Захист соціальних проектів. Підсумкове заняття	31
4. Методичні рекомендації до виконання ІНДЗ	35
4.1 Методичні рекомендації з написання ІНДЗ	35
4.2 Правила оформлення ІНДЗ	37
5. Основні рекомендації з виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти	38

5.1	Критерії оцінювання навчальних досягнень	38
5.2	Організація змісту та оформлення методичної папки	39
Додатки		41
Додаток А	Словник термінів	42
Додаток Б	Література до дисципліни	45
Додаток В	Титульний аркуш ІНДЗ	48
Додаток Г	Перелік тем для здійснення індивідуальних навчальних досліджень	49
Додаток Д	Контрольні питання до іспиту	50
Додаток Ж	Зміст оформлення соціального проєкту	52

ПЕРЕДМОВА

За умов впровадження кредитно-модульної системи організації навчання кількість годин, що відводиться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти, збільшується, тому потребує розробки питання методичного забезпечення здобувачів вищої освіти щодо здійснення відповідного виду діяльності.

Дане видання складається з п'яти розділів. У першому наведено програму дисципліни «Соціальне проєктування», що допоможе здобувачам вищої освіти у мотивуванні власної самостійної роботи, розкритті логічної структури курсу.

Матеріал другого розділу надасть здобувачам вищої освіти можливість більш свідомого засвоєння основних питань лекційного курсу за допомогою самостійного опрацювання літератури за певними тематичними блоками, а також допоможе у підготовці реферативних робіт.

У третьому розділі містяться методичні вказівки щодо семінарсько-практичних занять, плану семінарського заняття у вигляді переліку питань для самостійної підготовки, а також практичних завдань для поповнення власних методичних знань і умінь. Маємо надію, що це сприятиме підвищенню якості знань, а також набуттю професійної компетентності студентами у процесі навчання.

Четвертий розділ методичних рекомендацій присвячено ознайомленню здобувачів вищої освіти з особливостями індивідуальної роботи, а також підготовці індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ). Враховуючи специфіку даного виду діяльності, і труднощі, які виникають у здобувачів вищої освіти, тут подано методичні матеріали, за допомогою яких здобувачі вищої освіти вищої освіти більш ефективно зможуть виконати всі етапи роботи над ІНДЗ, починаючи від вибору теми і закінчуючи аналізом результатів індивідуального науково-дослідного завдання.

Зміст п'ятого розділу методичних рекомендацій сприятиме формуванню вмінь здобувачів вищої освіти здійснювати самоконтроль й самооцінювання в процесі навчання, оскільки містить критерії оцінювання різних видів самостійної роботи, а також пояснення щодо її виконання.

У додатковій частині можна знайти інформацію стосовно змісту основних термінів, підручників і посібників, які рекомендовано для засвоєння курсу, перелік питань до іспиту, а також практичні завдання.

Сподіваємося, що викладені рекомендації сприятимуть більш повному розкриттю можливостей та самовдосконаленню здобувачів вищої освіти у процесі самостійної роботи з курсу «Соціальне проєктування». Будемо особливо вдячні за конструктивну співпрацю здобувачам вищої освіти і викладачам.

1 Програма курсу

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 321 Соціальна робота (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 231 Соціальна робота	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідні завдання: соціальний проект (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи здобувача вищої освіти – 6;	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		50 год.	74 год.
Індивідуальні завдання: 30 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40:80

для заочної форми навчання – 16:104

Вступ

У добу поширення нових соціальних ризиків у суспільстві дедалі актуальнішим стає завдання підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до їх попередження та подолання. Пошук оптимальних шляхів вирішення різноманітних соціальних проблем зумовив розвиток соціального проектування як одного з резервів сучасної соціальної роботи, що передбачає взаємодію державного та громадського секторів та активну участь волонтерського руху.

Програма курсу «Соціальне проектування» складається з трьох змістових модулів: «Теоретико-методологічні основи соціального проектування», «Етапи соціально-проектної діяльності», та «Практичні аспекти соціально-проектної діяльності», розрахованих на 20/8 год. лекційних та 20/8 год. семінарсько-практичних занять.

Контроль за роботою здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом оцінювання захисту розробленого соціального проекту, проведення поточного оцінювання знань, написання ККР, семестрового іспиту.

Навчальна програма розрахована на здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами підготовки магістрів, а також для слухачів факультетів підвищення кваліфікації та перепідготовки соціальних працівників. Вона може бути використана для проведення науково-методичних семінарів з працівниками соціальних служб, а також серед громадськості.

2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: підготовка майбутніх фахівців соціальної галузі до розробки та реалізації соціально-педагогічних проєктів як компоненту професійної діяльності соціального працівника.

Провідними завданнями пропонованої дисципліни є:

- оволодіння системою знань про соціальне проєктування;
- формування вмінь соціально-проєктної діяльності;
- ознайомлення з досвідом здійснення соціально-проєктної діяльності на основі реалізації грантових соціальних проєктів, що впроваджують фахівці спеціалізованих соціальних інституцій, які є партнерами ЗВО.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності:**

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

Загальні компетентності: ЗК 2. - здатність розробляти і управляти проєктами; ЗК 4.- Здатність спілкуватися іноземною мовою; ЗК 5. - Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК 7. - здатність до адаптації та дії в новій ситуації; ЗК 8. - здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 9. - навички міжособистісної взаємодії; ЗК10- здатність працювати в команді.

Фахові (спеціальні) компетентності: СК 2.- Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення; СК 3.- Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації; СК 4 - Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи; СК 5. - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей / видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства; СК 6 - Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг; СК 7 - Здатність до професійної рефлексії; СК 8 - Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень; СК 9 - Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівці; СК 10 - Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг; СК 11 -

Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи; СК 12 - Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства; СК 13 - Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.; СК 14 - Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи; СК 15 - Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій.

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмних результатів навчання:**

ПРН 3 - Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.

ПРН 7 - Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

ПРН 8 – Розв’язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

ПРН 10 - Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім’ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи;

ПРН 12 - Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;

ПРН 13 - Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв’язання завдань професійної діяльності;

ПРН 15 - Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.

ПРН 16 - Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.

ПРН 18 - Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи;

ПРН 19 - Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проєкти і технології.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС 120 годин.

3 Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціального проектування

Тема 1. Проект і проектна діяльність у соціальній сфері.

Актуальність оволодіння майбутнім соціальним працівником соціально-проектною діяльністю. Розвиток понять “проект” та “проектна діяльність” у різних галузях наук. Визначення понять “соціальний проект” та “соціально-проектна діяльність”. Міжнародні стандарти здійснення соціально-проектної діяльності. Особливості розробки та реалізації соціальних проектів.

Література: [б:1, 2, 4, 5; д: 1, 2, 3, 4].

Тема 2. Соціально-проектна компетентність фахівця соціальної галузі.

Метод проектів в науці та практиці (Дж. Дьюї, Х. Кілпатрик, Торндайк, А. Макаренко, С. Шацький та ін. Особистісно-професійні характеристики різних суб'єктів соціально-проектної діяльності. Соціально-проектна компетентність фахівця соціальної галузі. Ресурси соціально-проектної діяльності. Цифрова компетентність фахівця, що здійснює соціально-проектну діяльність.

Література: [б:1, 4, 5 ; д: 3, 4, 5].

Тема 3. Проектна діяльність з точки зору системного підходу.

Соціально-проектна діяльність з точки зору системного підходу. Людина як суб'єкт діяльності. Суб'єкти соціально-проектної діяльності: суб'єкти проектування, суб'єкти реалізації проекту та ін.. Об'єкт і продукти проектної діяльності. Способи та засоби проектної діяльності.

Література: [б:1, 3, 4; д: 3, 4, 5].

Змістовий модуль 2. Етапи соціально-проектної діяльності

Тема 4. Ініціація соціального проекту: способи та засоби.

Процес ініціації соціального проекту та його стадії. Потреба як вихідна основа соціального проекту. Бажаний ідеальний образ як об'єкт діяльності соціального проектування. Визначення цілі і задач соціального проекту.

Література: [б:1, 3, 4, 5; д: 1, 2, 4].

Тема 5. Способи та засоби планування: декомпозиція соціального проекту, визначення елементарних робіт та їх зв'язків.

Декомпозиція соціального проекту. Елементарні роботи соціального проекту. Зв'язки елементарних робіт соціального проекту. Елементарні роботи щодо здійснення моніторингу реалізації соціального проекту. Сіткове планування соціального проекту. Підвищення ефективності соціального проекту засобами сіткового планування. Календарне планування проекту. Графік Ганта. Планування ресурсів соціального проекту.

Література: [б:1, 3, 4, 5; д: 1, 2, 3, 4, 5].

Тема 6. Реалізація соціального проекту.

Порівняльний аналіз діяльності реалізації соціальних проектів та поточної діяльності організації. Склад процесу реалізації соціального проекту. Параметри, що підлягають керуванню в реалізації соціального проекту. Контроль реалізації соціального проекту. Ризики соціального проекту. Ризики соціального проектування. Внутрішні ризики реалізації соціального проекту. Зовнішні ризики реалізації соціального проекту. Аналіз відхилень у реалізації соціального проекту та проектні рішення та зміни. Завершення соціального проекту. Результати соціального проекту.

Література: [б:1, 4, 5; д: 1, 2, 3, 5].

Змістовий модуль 3-4. Практичні аспекти соціально-проектної діяльності

Тема 7. Проектний менеджмент та кошторис

Поняття управління соціальним проектом (проектний менеджмент; середовище реалізації соціального проекту; складові системи управління соціальними проектами). Особливості визначення кошторису соціального проекту. Фандрейзингова діяльність у соціальному проектуванні.

Література: [б:1, 2, 3,4, 5; д: 3, 5].

Тема 8. Соціальне партнерство в проектній діяльності. Грантові програми та проекти

Визначення поняття «соціальне партнерство». Переваги, що надає соціальне партнерство. Гранти та грантодавці. Досвід успішних грантових проектів у сфері соціальної допомоги. Гуманізм як основа соціального партнерства. Суб'єкти соціального партнерства. Об'єкт, продукт, способи та засоби соціального партнерства.

Література: [б: 1, 2; д: 4, 5].

Тема 9. Презентація соціального проекту та результатів його впровадження як одне з підґрунть успішності проектної діяльності.

Особливості публічного виступу. Промовець і слухачі як суб'єкти взаємодії під час публічного виступу з оприлюднення результатів соціально-проектної діяльності. Підготовка до публічного виступу. Презентація соціального проекту як форма публічного виступу.

Література: [б:1, 4; д: 1, 2].

4 Структура залікових кредитів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	індз	с.р.		л	п	сем	індз	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Модуль 1													
Змістовий модуль 1.							Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Проект і проектна діяльність у соціальній сфері	12	2	-	2	3	5	12	2	-	2	3	5	
Тема 2. Соціально-проектна компетентність фахівця соціальної галузі	9	2	-	2		5	9	0,5	-	0,5		8	
Тема 3. Проектна діяльність з точки зору системного підходу	9	2	-	2		5	9	0,5	-	0,5		8	
Разом за змістовим модулем 1	30	6	-	6	3	15	30	3	-	3	3	21	
Модуль 2													
Змістовий модуль 2.							Змістовий модуль 2.						
Тема 1. Ініціація соціального проекту: способи та засоби	12	2	-	2	3	5	12	0,5	-	0,5	3	8	
Тема 2. Способи та засоби планування: декомпозиція соціального проекту, визначення елементарних робіт та їх зв'язків	9	2	-	2		5	9	0,5	-	0,5		8	
Тема 3. Реалізація соціального проекту	9	2	-	2		5	9	0,5	-	2		6,5	
Разом за змістовим модулем 2	30	6	-	6	3	15	30	1,5	-	3	3	22,5	
Модуль 3													
Змістовий модуль 3.							Змістовий модуль 3.						
Тема 1. Проектний менеджмент та кошторис	33	2	2	-	24	5	33	0,5	0,5	-	24	8	
Тема 2. Соціальне партнерство в проектній діяльності. Грантові програми та проекти	13	2	2	-		9	13	1	0,5	-		11,5	
Тема 3. Презентація соціального проекту та результатів його впровадження як одне з підґрунть успішності проектної діяльності	14	4	4	-		6	14	2	1	-		11	

Разом за змістовим модулем 3	60	8	8	-	24	20	60	3,5	2	-	24	30,5
------------------------------	----	---	---	---	----	----	----	-----	---	---	----	------

5 Теми семінарсько-практичних занять

№ п/п	Назва теми	Години	Кількість балів
1-2	Теоретичні засади соціально-проектної діяльності. Професійні характеристики фахівців соціальної галузі, що задіяні у соціально-проектній діяльності	4/1	4
3-4	Соціально-проектна діяльність на етапі розробки соціального проекту.	4/1	4
5-6	Управлінські та організаційні аспекти соціально-проектної діяльності	4/1	4
7-8	Практичні аспекти соціального партнерства в соціально-проектній діяльності	4/1	4
9-10	Захист соціальних проектів. Підсумкове заняття	4/4	4
	<i>Разом</i>	20/8	Максимальна кількість балів – 20

6 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 1. Дайте письмові відповіді на завдання 1-3	5/5
2	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 2. Дайте письмові відповіді на завдання 4-6	5/8
3	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 3. Дайте письмові відповіді на завдання 7	5/8
4	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 4. Дайте письмові відповіді на завдання 8,9	5/8
5	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 5. Дайте письмову відповідь на завдання 10	5/8
6	Підготуйтеся до дискусії за питаннями С/з 6. Дайте письмові відповіді на завдання 11,12	5/6,5
7	Підготуйтеся до дискусії за питаннями п/з 7. Дайте письмові відповіді на завдання 13,14	5/8
8	Підготуйтеся до дискусії за питаннями п/з 8. Дайте письмові відповіді на завдання 15-17 Підготуйте друкований варіант соціально-педагогічного проекту та презентацію до нього, зробіть роздатковий наочний матеріал, що підтверджує проведену практичну роботу.	9/11,5
9-10	Підготуйтеся до дискусії за питаннями п/з 9. Дайте письмові відповіді на завдання 18.	6/11
	Разом	50/74

7 Завдання для самостійної роботи

1. За матеріалами власного контент-аналізу сайтів різних соціальних інституцій, що провадять соціально-проектну діяльність, розробіть перелік базових ознак соціальних проектів за якими можна їх класифікувати.

2. Складіть таблицю (схему) класифікації проектів у соціальній сфері.

3. Користуючись матеріалами додатку до с-з № 1, ознайомтесь зі змістом розроблених соціальних проектів та визначте їх класифікаційні ознаки.

4. Ознайомтесь з вітчизняним та закордонним досвідом здійснення фахівцями соціальної галузі соціально-проектної діяльності та підготуйте реферативне повідомлення про важливі особистісно-професійні характеристики фахівця соціальної галузі, що забезпечують її ефективність.

5. Складіть таблицю основних характеристик різних фахівців соціальної галузі та їх використання у соціально-проектній діяльності.

З/п	Фахівець, що здійснює соціально- проектну діяльність	Його важливі особистісно-професійні характеристики	Значення цих характеристик у соціально- проектній діяльності

6. Ознайомтесь із змістом додаткових матеріалів до заняття та визначте: а) у чому полягає професійна компетентність соціального працівника, що працює з використанням методу проектів; б) які можливості Ви вбачаєте у використанні зазначеного методу у діяльності соціального працівника?

7. Сформулюйте суперечність, на вирішення якої спрямовуватиметься ваш соціальний проект за допомогою використання інструктивних карток у Додатку до с/з № 3.

8. Проведіть SWOT-аналіз та визначте уточнений кінцевий результат вашого соціального проекту за допомогою карток у Додатку до с/з № 3.

9. Здійсніть сіткове та календарне планування вашої соціально-проектної діяльності та складіть Графік Ганта відповідно до власного проекту.

10. Заповніть таблицю відповідно до розробленого вами соціального проекту. Для зразка можна скористатися таблицями з додатку до с/з № 4.В.

11. Деталізуйте підсистеми управління відповідно до розробленого вами соціального проєкту. Визначте можливий склад проєктної команди до розробленого вами соціального проєкту.

12. Здійсніть усі види управління за власним соціальним проєктом та заповніть таблицю

№ з-п	Вид управління	Зміст управлінської діяльності
1	управління діяльністю	
2	управління часом	
3	управління вартістю	
4	управління якістю	
5	управління людськими ресурсами	
6	управління ризиками	
7	управління інформацією	

13. Напишіть план фандрейзингової діяльності за власним соціальним проєктом.

14. Визначте усіх можливих партнерів, за матеріалами власного соціально-проєктного дослідження та можливості для їхньої співпраці.

15. Користуючись матеріалами відповідної лекції, розробіть презентацію власного соціального проєкту для індивідуального користування у мережі інтернет.

16. * Створіть невеличкий відеофільм за власною соціально-проєктною діяльністю.

17. *Розробіть соціальну рекламу за проблемою дослідження.

18. Проаналізуйте положення щодо проєктної діяльності Л.П. Оленгівської та С.В. Копилової (Див додаток до С\З №8) та визначте: з якими з них ви погоджуєтесь, а що - бажаєте доповнити?

8 Індивідуальне науково-дослідницьке завдання

Завдання: Розробка соціального проєкту з певної проблеми у галузі соціальної допомоги

Методика виконання ІНДЗ

Під час виконання завдання здобувачі вищої освіти мають об'єднатися у групу з 2-3 осіб та створити проєкт соціальної роботи з вирішення певної проблеми, підібрати методичні матеріали, які необхідні для реалізації запропонованого навчального проєкту та реалізувати їх на практиці.

Орієнтовні теми для здійснення проєктної діяльності:

1. Розробіть соціальний проєкт діяльності з сім'ями чи іншими соціальними групами в умовах громади, спрямованих на:

- підвищення соціальної активності і відповідальності батьків до виховання дітей;
- покращення умов для дітей та дорослих з особливими освітніми потребами;
- покращення умов для організації змістовного дозвілля;
- створення умов для соціальної реабілітації військовослужбовців та ветеранів бойових дій;
- створення умов для соціальної адаптації біженців/вимушених переселенців в умовах приймаючих громад;
- підвищення стресостійкості сімей/громад в умовах військового стану.

2. Розробіть проєкт діяльності з соціальної адаптації:

- дітей-сирот до умов ДБСТ (приймальної сім'ї);
- дітей-сирот з інвалідністю до умов спеціалізованих закладів;
- дітей різних вікових груп до навчання в умовах інклюзії;
- осіб, що повернулися з місць позбавлення волі.

3. Розробіть соціальний проєкт з формування основ здорового способу життя:

- дошкільнят в умовах дошкільного закладу освіти;
- молодших школярів в умовах закладу загальної середньої освіти;
- старших школярів в умовах закладу загальної середньої освіти;
- «Дітей вулиці» в умовах центру соціально-психологічної реабілітації;
- здобувачів вищої (або середньої фахової) освіти в умовах ЗВО;
- дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища ЗЗСО.

4. Розробіть проєкт соціальної роботи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами з:

- профілактики кібербулінгу;
- профілактики булінгу в умовах закладу загальної середньої освіти;
- соціального орієнтування та профорієнтаційної роботи в умовах спеціалізованих закладів.

9 Методи навчання

Лекції, семінарсько-практичні заняття, робота в Інтернеті, наукових бібліотеках індивідуальна науково-дослідна робота, здійснення волонтерських ініціатив, відвідування наукових семінарів та конференцій з питань соціального проектування.

10 Методи контролю

Поточне оцінювання, оцінка за ККР, оцінка за проєкт та презентацію його результатів, тестування, іспит.

11 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

1. Приклад для екзамену

2. Модуль 1 3. (поточне оцінювання) 4. 1л-16; 1с/з -2 (присутність-0,5 -решта - активність)									Модуль 2 (ІНДЗ)	Модуль 3 (іспит)	Сума
10+ 20+ ККР (5)=35									проєкт	Тест +відповідь	
T1	T 2	T 3	T 4	T5	T6	T7	T8	T9- 10	25	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	6			

T1, T2 ... T10 – теми відповідних модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
74-89	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
60-73	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

12 Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Завдання для виконання самостійної роботи за матеріалами курсу.
3. Завдання для ІНДЗ.

4. Методичне забезпечення на платформі Мудл
<https://lms.hnpu.edu.ua/course/view.php?id=3822> .

13 Рекомендована література

Базова:

1. Безпалько О.В. Соціальне проектування: навч. посібн. Київ: [б. в.], 2010. 127 с.
2. Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я. та ін. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посіб. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІЕНЕЙ», 2017. 188 с.
3. Купенко О. В., Яресько К. В. Проектна діяльність у соціальній сфері: навч. посіб. Суми: вид-во СумДУ, 2007. 76 с. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 384 с.
4. Семез А.А. Соціально-педагогічне проектування: Навч.-метод. посібн. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. 132 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Semez.pdf>
5. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2004. 344 с.

Допоміжна

1. Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ). URL : <https://www.unicef.org/ukraine/%D1%89%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BC%D0%BE>. (дата звернення: 20.05 2022).
2. Конкурс соціальних проектів «Єдина соціальна мережа» URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-startuvav-konkurs-sotsialnih-proektiv-edina-sotsialna-merezha-40694.html>.
3. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
4. Романовська Л. Особливості соціального проектування в соціальній роботі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р., № 68, Т. 1. С.104-108.
5. Шкуро В.П. Підвищення якості реалізації соціальних проектів. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія : Психологічні науки. 2012. Т. 2. Вип. 9. С. 265–269.

Інформаційні джерела:

1. Вебінар РВСУ «Проектний менеджмент: Як ставити цілі?»— конкретні цілі допоможуть зрозуміти ефективність проекту. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nOVXCeUfdwc&t=3961s>
3. Електронний репозиторій бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди на веб-

сайті: <http://dspace.hnpu.edu.ua/>

5. Нормативні документи МОН України.

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/sertifikaciya-pedagogicnih-pracivnikiv/normativni-dokumenti>

6. Сайт Міністерства соціальної політики України. URL:

<https://www.msp.gov.ua/>

7. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/> .

8. Projects. Boston University School of Social Work URL:

<https://www.bu.edu/ssw/research/projects/>

<https://www.bu.edu/ssw/research/projects/> .

3. Додаткові ресурси (за наявності)

1. Відеоматеріали до лекцій;

2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів за курсом «Соціальне-проектування»;

3. Засоби роботи соціальних працівників на базах партнерської мережі закладів.

2 ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ТЕМАТИЧНИМИ РОЗДІЛАМИ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

Змістовний модуль 1

Теоретико-методологічні основи соціального проектування

Лекція № 1

Тема: ПРОЄКТ І ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Питання:

1. Актуальність оволодіння майбутнім фахівцем соціальної галузі проектною діяльністю.
2. Поширення понять «проект» та «проектна діяльність» у різних науках.
3. Визначення понять «проект» та «проектна діяльність».
4. Міжнародні стандарти здійснення проектної діяльності.
5. Особливості розробки та реалізації проектів у соціальній сфері.

□ *Література:* [б:1, 2, 4, 5; д: 1, 2, 3, 4].

Теми рефератів для самостійної роботи

1. *Проект і проектування у сучасному суспільстві.*
2. *Специфіка проектування у соціальній сфері.*
3. *Міжнародні стандарти соціального проектування.*
4. *Досвід соціально-педагогічного проектування в Україні та за кордоном.*

Лекція № 2

Тема: СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ
СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Питання:

1. Соціально-проектна компетентність фахівця соціальної галузі.
2. Суб'єкти проектної діяльності (суб'єкти проектування, суб'єкти реалізації проекту, інші суб'єкти проектної діяльності).

□ *Література:* [б:1, 4, 5 ; д: 3, 4, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

1. *Соціальне проектування як важливий складник професійної діяльності фахівця соціальної галузі у сучасному суспільстві.*

2. Системний підхід у соціальному проектуванні.
3. Досвід діяльності різних суб'єктів соціального проектування в Україні та за кордоном.

Лекція № 3-4

Тема: ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ТОЧКИ ЗОРУ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ.
ІНІЦІАЦІЯ ПРОЄКТУ

Питання:

1. Системний підхід в соціальному проектуванні.
2. Об'єкт і продукти проектної діяльності.
3. Способи та засоби проектної діяльності.

□ Література: [б:1, 3, 4; д: 3, 4, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Використання системного підходу у соціальному проектуванні під час визначення мети проекту: теорія та практика.
2. Специфіка проектної діяльності під час ініціації проекту.
3. Специфіка SWOT-аналізу у соціально-проектній діяльності.
4. Специфіка методики SMART у соціально-проектній діяльності..

Змістовний модуль 2

Етапи соціально-проектної діяльності

Лекція № 5

Тема: ПЛАНУВАННЯ В ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання:

1. Сіткове планування проекту.
2. Календарне планування проекту. Графік Ганта.
3. Планування ресурсів проекту.

□ Література: [б:1, 3, 4, 5; д: 1, 2, 3, 4, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

- 1. Планування змісту та структури проекту.
- 2. Сіткове та календарне планування проектів.
- 3. Сучасні напрями структуризації проекту.

Лекція № 6

Тема: РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ: МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА

Питання:

1. Поняття моніторингу.
2. Процедура моніторингу соціальних проєктів.
3. Суть та види оцінки соціальних проєктів.

□ *Література:* [б:1, 4, 5; д: 1, 2, 3, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

- 1. Моніторинг у соціальному проєктуванні: теорія та практика.*
- 2. Специфіка оцінки проєктної діяльності.*
- 3. Специфіка моніторингу проєктної діяльності.*
- 4. Індикатори моніторингу у соціальному проєктуванні.*

Змістовний модуль 3

Практичні аспекти соціально-проєктної діяльності

Лекція № 7

Тема: СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Питання:

1. Поняття і суть соціального партнерства
2. Механізм соціального партнерства
3. Методи взаємодії суб'єктів соціальної партнерства.
4. Приклади соціального партнерства у соціальній проєктній діяльності

ДО чи ГО.

5. Проєктний менеджмент та кошторис.

□ *Література:* [б: 1, 2; д: 4, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

- 1. Специфіка соціального партнерства: теорія і практика.*
- 2. Механізм соціального партнерства в Україні.*
- 3. Методологія суб'єктної взаємодії соціального партнерства.*
- 4. Порівняльний аналіз соціального партнерства у проєктній діяльності державних та громадських організацій.*
- 5. Менеджмент соціально-проєктної діяльності.*

Лекція № 8-9

Тема: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ГРАНТОВОЇ СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання:

1. Поняття «грант», «грантодавці».
2. Грантова система в Україні за часів війни.
3. Грантова заявка.
4. Практичні аспекти соціального партнерства у грантовій соціально-проектній діяльності.
5. Управління грантовою діяльністю.

□ *Література:* [б:1, 2, 3,4, 5; д: 4, 3, 5].

Теми рефератів для самостійної роботи

- 1. Досвід взаємодії вітчизняних соціальних інституцій з грантодавцями за кордоном.*
- 2. Основи грантової фандрейзингової діяльності.*
- 3. Особливості соціального грантового партнерства в умовах військового стану.*

Лекція № 10

Тема: ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРОЄКТУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ

Питання:

1. Роль і місце презентації у соціальному проектуванні.
2. Класифікація презентацій.
3. Умови створення якісної презентації соціального проекту.
4. Етапи розробки презентації.
5. Забезпечення наочності та привабливості соціального проекту.

□ *Література:* [б:1, 4; д: 1, 2].

Теми рефератів для самостійної роботи

- 1. Аналіз сучасних можливостей для представлення результатів соціально-проектної діяльності.*
- 2. Використання соціальної реклами у соціальному проектуванні.*

3 МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (С/З)

Змістовний модуль 1

Семінарське заняття №1-2

Тема: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
ПРОФЕСІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ, ЩО
ЗАДІЯНІ У СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: вивчення суті та особливостей соціально-проектної діяльності, а також професійних характеристик фахівців соціальної галузі, що в ній задіяно

Питання:

1. Соціальне проектування у сучасному світі.
2. Міжнародні стандарти здійснення соціально-проектної діяльності.
3. Суть та особливості розробки та реалізації соціальних проєктів у сучасних умовах.
4. Характеристика основних суб'єктів проектної діяльності: ініціатор проектної діяльності (розробник проєкту); керівник соціального проєкту; виконавці проектної діяльності.

Вивчіть поняття: соціальне проектування, міжнародні стандарти соціально-проектної діяльності, суб'єкти проектної діяльності.

Виконайте завдання:

1. ☺ За матеріалами власного контент-аналізу сайтів різних соціальних інституцій, що провадять соціально-проектну діяльність, розробіть перелік базових ознак соціальних проєктів за якими можна їх класифікувати.

2. ☺ ☺ Складіть таблицю (схему) класифікації проєктів у соціальній сфері.

3. ☺ Користуючись матеріалами сайтів (Конкурс соціальних проєктів «Єдина соціальна мережа» URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-startuvav-konkurs-sotsialnikh-proektiv-edina-sotsialna-merezha-40694.html> та Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ). URL: <https://www.unicef.org/ukraine/%D1%89%D0%BE-%D0%BC%D0%B8->

[%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BC%D0%BE](#) (дата звернення: 20.05 2022), ознайомтесь зі змістом розроблених соціальних проєктів та визначте їх класифікаційні ознаки.

4. ☺ Ознайомтесь з вітчизняним та закордонним досвідом здійснення фахівцями соціальної галузі соціально-проєктної діяльності та підготуйте реферативне повідомлення про важливі особистісно-професійні характеристики фахівця соціальної галузі, що забезпечують її ефективність.

5. ☺ ☐☺ Складіть таблицю основних характеристик різних фахівців соціальної галузі та їх використання у соціально-проєктній діяльності.

З/п	Фахівець, що здійснює соціально-проєктну діяльність	Його важливі особистісно-професійні характеристики	Значення цих характеристик у соціально-проєктній діяльності

☐ *Література* [б: 1, 2, 4, 5; д: 1, 2, 3, 4].

Семінарське заняття № 3-4

Тема: СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ЕТАПІ РОЗРОБКИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

Мета: вивчення суті та особливостей соціально-проєктної діяльності на етапі розробки проєкту

Питання:

5. Використання системного підходу у проєктній діяльності.
6. Виявлення і формулювання суперечності.
7. Проведення SWOT-аналізу та визначення уточненого кінцевого результату проєкту.
8. Формулювання мети проєкту з дотриманням критеріїв SMART.

☐ ***Вивчіть поняття:*** системний підхід у проєктній діяльності, суперечність, суб'єкт проєктної діяльності, об'єкт проєктної діяльності, спосіб проєктної діяльності, засіб проєктної діяльності, SWOT-аналіз, критерії SMART.

□ **Виконайте завдання:**

1. ☺ □ ⊗ Сформулюйте суперечність, на вирішення якої спрямовуватиметься ваш соціальний проєкт за допомогою використання інструктивних карток у **Додатку до завдання 1**.

2. ☺ □ ⊗ Проведіть SWOT-аналіз та визначте уточнений кінцевий результат вашого соціального проєкту за допомогою карток у Додатку до с/з № 3.

3. ☺ □ ⊗ Здійсніть сіткове та календарне планування вашої соціально-проєктної діяльності та складіть Графік Ганта відповідно до власного проєкту.

Додаток до завдання 1:

Виконайте завдання: користуючись матеріалами лекції 3-4 самостійно проробіть таке:

1) здійсніть перший етап діяльності проєктування, а саме, **сформулюйте суперечність**, на вирішення якої спрямовуватиметься Ваш проєкт. Для цього здійсніть таке:

- за орієнтувальною картокою 1 ознайомтеся з очікуваним продуктом, засобом, прикладом цього етапу діяльності проєктування;
- опрацюйте приклади формулювання суперечності іншими студентами та коментарі до цих прикладів (додаток 1);
- оберіть цікавий для вас соціальний об'єкт та за картокою виконання 1 виявіть і сформулюйте суперечність, на вирішення якої спрямовуватиметься ваш проєкт;
- обговоріть одержані результати з членами вашої проєктної команди, зробіть відповідні нотатки формулювання суперечності та причин вашої небайдужості до неї.
-

Картка виконання 1 – Виявлення і формулювання суперечності

Обраний соціальний об'єкт:

ЗАВДАННЯ. Сформулюйте щодо обраного соціального об'єкта суперечність, на вирішення якої ви готові спрямовувати свою подальшу діяльність протягом семестру.

Формулювання суперечності

Крок 1. Констатація наявного стану речей з урахуванням об'єктивного, суб'єктивного, особистісного, людського факторів

1. Об'єктивний фактор (опис дії)

2. Суб'єктивний фактор (опис дії)

3. Особистісний фактор (опис дії)

4. Людський фактор (опис дії)

Крок 2. Формулювання переліку суперечностей.

Крок 3. Вибір суперечності, на вирішення якої я готовий спрямувати свої зусилля.

Чому саме я озвучую цю суперечність?

2) Здійсніть черговий етап діяльності проектування, зокрема проведіть **SWOT-аналіз** та визначте **уточнений кінцевий результат проекту**:

- за орієнтувальною карткою 2 ознайомтеся з очікуваним продуктом, засобом, прикладом цього етапу діяльності проектування;

- опрацюйте приклади здійснення SWOT-аналізу та визначення уточненого кінцевого результату іншими студентами та коментарі до цих прикладів (додаток 1);

- за карткою виконання 3 здійсніть SWOT-аналіз та визначте уточнений кінцевий результат вашого проекту;

- обговоріть результати з колегами, зробіть відповідні нотатки щодо уточненого кінцевого результату проекту.

Картка виконання 2 – SWOT-аналіз

Соціальний об'єкт: * <

ЗАВДАННЯ. Для ідеального образу бажаного майбутнього, сформульованого на попередньому етапі діяльності, побудуйте матрицю SWOT.

Strength – сильні внутрішні сторони	Opportunity – зовнішні можливості
Weakness – слабкі сторони	Threat – загрози
ЗАВДАННЯ. Здійсніть SWOT-аналіз	

Стратегічна мета:

Уточнений кінцевий результат:

3) Здійсніть черговий етап діяльності проектування, зокрема, сформулюйте мету проекту дотримуючись **критеріїв SMART**:

- за орієнтувальною картою 3 ознайомтеся з очікуваним продуктом, засобом, прикладом даного етапу діяльності проектування;
- опрацюйте приклади формулювання мети проекту за критеріями SMART іншими студентами та коментарі до цих прикладів (додаток 1);

4) Картка виконання 3 – Продукти проекту

Мета проєкту:

Визначення показників завершеності проєкту для всіх зацікавлених сторін

Крок 1 – зацікавлені сторони проєкту	Крок 2 — показники успішного перебігу та завершеності проєкту	Крок 3 – що відображає показник успішного перебігу (завершеності)

Крок 4 – продукти проєкту

Крок 5 – чи виконується "рівняння": Продукт 1 + Продукт 2 +... = Мета проєкту

Цільова аудиторія:

Література [б: 1, 3, 4, 5; д: 1, 2, 4].

Семінарське заняття №5-6

Тема: УПРАВЛІНСЬКІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: вивчення суті та особливостей управлінських та організаційних аспектів соціально-проєктної діяльності

Питання:

1. Складові проєктного менеджменту.
2. Визначення середовища реалізації проєкту.
3. Система управління соціальним проєктом.
4. Планування ресурсів проєкту: а) сіткове планування проєкту та календарне планування проєкту; б) Графік Ганта та інші інструменти.

5. Поняття моніторингу, індикатори моніторингу, процедура моніторингу соціальних проєктів.
6. Суть та види оцінки соціальних проєктів, їх роль в соціальному проєктуванні.
7. Підготовка сценаріїв заходів проєкту та необхідних ресурсів.

Вивчіть поняття: сіткове планування проєкту, календарне планування проєкту, Графік Ганта, Матриця RACI, моніторинг, оцінка соціального проєкту, індикатори моніторингу, сценарій заходу проєкту, проєктний менеджмент, середовище реалізації проєкту, система управління соціальними проєктами, ресурси проєкту, планування ресурсів проєкту.

Виконайте завдання:

1. ☺ ☹ Заповніть Графік Ганта відповідно до розробленого вами соціального проєкту, використовуючі матеріали лекції 5.

2. ☺ ☹ Деталізуйте підсистеми управління відповідно до розробленого вами соціального проєкту. Визначте можливий склад проєктної команди до розробленого вами соціального проєкту використовуючі матеріали лекції 5 (матриця RACI).

1. ☺ ☹ Заповніть таблицю відповідно до розробленого вами соціального проєкту, використовуючі матеріали лекції 6.

3. ☺ ☹ Здійсніть усі види управління за власним соціальним проєктом та заповніть загальну таблицю управління за проєктом

№ з-п	Вид управління	Зміст управлінської діяльності
1	управління діяльністю	
2	управління часом	
3	управління вартістю	
4	управління якістю	
5	управління людськими ресурсами	
6	управління ризиками	
7	управління інформацією	

Література [б: 1, 2, 3,4, 5; д: 3, 5].

Семінарське заняття № 7-8

Тема: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В СОЦІАЛЬНО-ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання:

1. Поняття і суть грантової проєктної діяльності.

2. Механізм соціального партнерства у грантовій діяльності.
3. Методи взаємодії суб'єктів соціального партнерства під час реалізації грантових соціально-педагогічних проєктів.

Вивчіть поняття: «грант», «грантодавці», «донація», «грантове соціальне партнерство», «механізм соціального грантового партнерства», «субгрантери», «фандрейзинг».

Виконайте завдання:

- 1) Напишіть план можливої грантової фандрейзингової діяльності за власним проєктом (з якими фондами можлива взаємодія?).
- 2) Визначте усіх можливих грантових партнерів, за матеріалами власного проєктного дослідження та визначте можливості для їхньої співпраці у межах соціального проєкту.
- 3) Знайдіть відповідний Вашій темі проєкту грантовий конкурс та спробуйте описати всі Ваші можливості для здійснення якісної взаємодії з можливими соціальними партнерами, заповніть грантову заявку.

Література

1. Лук'янова В. Фандрейзинг: що це та чому фінансові пожертви важливі для розвитку організацій. *Українська правда*. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/06/26/245274/> (дата звернення; 20.07.2022).

2. Фандрейзинг, або залучення ресурсів для ідей і проєктів .URL: <https://www.stepngo.in.ua> > fundraising-for-ngos (дата звернення; 20.07.2022).

Література: [б: 1, 2; д: 4, 5].

Семінарське заняття №9-10

Тема: ЗАХИСТ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ. ПІДСУМКОВЕ ЗАНЯТТЯ

Мета: узагальнити знання та продемонструвати вміння та компетентності щодо здійснення соціально-проєктної діяльності

Питання:

1. Презентація проєкту та результатів його впровадження.

2. Обговорення та оцінювання результатів соціально-проектної діяльності.
3. Проведення підсумкового тестування.
4. Визначення допускових балів до іспиту.

Вивчіть поняття: презентація соціального проекту, соціальний плакат, соціальний ролик, соціальна реклама.

Виконайте завдання:

1. ☺ ☹ Користуючись матеріалами відповідної лекції, розробіть презентацію власного соціального проекту для представлення в аудиторії та окремо для індивідуального користування у мережі інтернет.

2. ☺ ☹ * Створіть невеличкий відеорекламу за власною соціально-проектною діяльністю.

3. ☺ ☹ * Розробіть макет для виготовлення паперової соціальної реклами чи буклетну продукцію за проблемою соціально-проектного дослідження.

4. Ознайомтеся з положеннями досліджень Л.П. Оленівської та С.В. Копилової щодо особливостей соціального проектування стосовно того, що має бути у проекті і чого не має бути, і, що він передбачає, проаналізуйте та дайте власне узагальнення (з якими положеннями повністю погоджуєтесь та, які не вважаю за обов'язкові, можливо, додайте щось власне).

А) проєкт повинен:

1. бути соціально значущим, містити посилання на нормативну базу, яка демонструватиме компліментарність проекту з сучасною законодавчою базою;
2. представляти цільову групу, на яку скерований проєкт та бенефіціаріїв (отримувачів вигоди);
3. мати конкретні цілі і завдання, які можна виміряти та відслідкувати доступними методами;
4. забезпечувати підготовку і підвищення кваліфікації спеціалістів, які беруть участь у проєкті;
5. бути специфічним - таким, що пристосований до конкретних місцевих особливостей та умов його реалізації;
6. бути оригінальним і своєрідним використання доступних ресурсів, але при цьому бути таким, що його можливо реплікувати - повторити в інших місцях;
7. бути реальним, демонструвати можливість досягнення позитивних результатів за наявних умов;
8. відповідати вимогам та стандартам опису проекту, встановленому організацією донором, (установою, яка фінансує проєкт);
9. бути реальним з точки зору можливої підтримки місцевим або державним бюджетом. (Наприклад, в межах проекту на базі однієї з київських

молодіжних організацій (СПОК) була відкрита молодіжна телестудія «Око». Донори, які мали потужні фінансові можливості, закупили відеоапаратуру, потрібні матеріали, провели тренінги силами канадських фахівців. Студія випускала цікаву й актуальну відеопродукцію щодо формування здорового способу життя молоді, але для того, щоб повторити цей проект у іншому місці потрібні значні кошти, фахівці високої кваліфікації);

10. результати проекту мають бути сталими, тобто такими, які не зникнуть разом із припиненням проектної діяльності: це основний критерій актуальності та соціальної значущості проекту. І це має бути зрозумілим з опису;
11. бути доцільним, мати практичну користь (*Наприклад, якщо в конкретному селі учні середніх класів не знають, що таке наркотики, не треба проводити з ними тренінгів з метою формування навичок відмови. Такий проект може мати зворотні наслідки. Серед професіоналів існує думка, що проекти з таких «гострих» тем, як сексуальне виховання, профілактика вживання наркотичних речовин, проблеми схуднення можуть реалізовувати лише кваліфіковані фахівці. Профілактика суїциду взагалі вимагає особливих підходів, зокрема така тематика не повинна виноситись на групове обговорення, а відповідна робота може проводитись лише індивідуально);*
12. бути актуальним (*Наприклад, заняття з тематики здоров'я дітей, яких планують народити молоді сім'ї, доцільно проводити для вагітних жінок, а не для наречених у той час, коли вони найбільш стурбовані питаннями організації весілля).*

Б. Проект не повинен:

1. бути описаним в специфічних, зрозумілих тільки фахівцям термінах.
2. включати інформацію, яка не стосується проекту.

В. Проект передбачає:

1. управління змінами: будь-які зміни перетворюються на загрозу, якщо виникають непередбачено. Навіть встановлення нової техніки в установі, до якої не звикли ваші співробітники може перетворитися на загрозу як для техніки так і для співробітників. Зміни на краще теж мають бути узгоджені з ритмом діяльності організації, бути двигуном, а не блокером робочих процесів;
2. управління якістю: принципи TQM(total quality management) впроваджуються в процедуру підготовки та реалізації проекту; кожна операція має здійснюватися за умов оптимального використання всіх видів ресурсів, це має бути підтверджено документально; при потребі, до проекту мають бути додані розрахунки використання робочого часу, цінові пропозиції на основні види обладнання; вартість робочого часу в регіоні – на підставі досліджень цінкових пропозицій на ринку праці; до управління проекту має бути застосований процесний підхід, а отже, всі складові проекту мають бути визначені процедурно. Для кожного завдання має бути

- розписана процедура впровадження. Розроблені шаблони документів: резюме, аплікаційних форм, бюджетних документів, звітів;
3. управління персоналом: в проекті описані проектні групи, вимоги до фахівців проектних груп, функціональні обов'язки виконавців проекту, визначена ієрархія відповідальності;
 4. управління часом: проект має бути розділений на етапи: підготовчий основний, завершальний; завдання; процеси – опис підготовки заходу, технології організації дослідження тощо; цикли – у випадку дослідницьких проектів та будь-яких, що передбачають повторення окремих елементів - для різних груп, у різних періодах, інше, залежно від типу проекту (*Наприклад, якщо проект носить дослідницький характер, коли досліди повторюються декілька разів, бажано поділити проект на етапи та цикли; може бути використана будь-яка градація, але вона має бути обґрунтована; використовуються методи побудови та контролю календарних графіків робіт*).
 5. управління фінансами: використовуються методи формування фінансового плану (бюджету проекту).

□ Література : [б:1, 4; д: 1, 2].

Додаткова джерельна база:

1. Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ). URL : <https://www.unicef.org/ukraine/%D1%89%D0%BE-%D0%BC%D0%B8-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BC%D0%BE>. (дата звернення: 20.05 2022).
2. Збагачуй себе. Конкурсна робота :автор: В Рацієвська — Харківський Національний. Педагогічний Університет імені Г.С. Сковороди. *Всеукраїнський дистанційний конкурс соціальних проектів*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=wOBdf_Khm2w.
3. Конкурс соціальних проектів «Єдина соціальна мережа» URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-startuvav-konkurs-sotsialnih-proektiv-edina-sotsialna-merezha-40694.html>.

4 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Мета здійснення індивідуального науково-дослідного завдання полягає в подальшій систематизації, засвоєнні та поглибленні теоретичних знань з даного курсу, а також у набутті досвіду реалізації умінь зі здійснення діяльності з соціального проєктування.

Одним з найважливіших надбань, що набувають здобувачі вищої освіти, є розвиток навичок написання та реалізації соціальних проєктів під час роботи в команді, а також самостійного пошуку грантових пропозицій та партнерів.

ІНДЗ з дисципліни «Соціальне проєктування» є соціальний проєкт (написання проєктної пропозиції з вирішення певної соціальної проблеми в сучасних умовах, а також розробка всіх необхідних матеріалів (презентація, соціальна реклама, буклети тощо), які необхідні для його представлення). Тему роботи здобувачі вищої освіти вибирають самостійно, спираючись на орієнтовний перелік тем у додатку Г та теми власних магістерських робіт.

4.1 Правила написання ІНДЗ

Під час виконання завдання здобувачі вищої освіти мають об'єднатися у групу з 2-3 осіб та створити проєкт соціальної роботи з вирішення певної проблеми, підібрати методичні матеріали, які необхідні для реалізації запропонованого навчального проєкту та реалізувати їх на практиці.

Орієнтовні теми для здійснення проєктної діяльності:

1. Розробіть соціальний проєкт діяльності з сім'ями чи іншими соціальними групами в умовах громади, спрямованих на:

- підвищення соціальної активності і відповідальності батьків до виховання дітей;
- покращення умов для дітей та дорослих з особливими освітніми потребами;
- покращення умов для організації змістовного дозвілля;
- створення умов для соціальної реабілітації військовослужбовців та ветеранів бойових дій;
- створення умов для соціальної адаптації біженців/вимушених переселенців в умовах приймаючих громад;
- підвищення стресостійкості сімей/громад в умовах військового стану.

2. Розробіть проєкт діяльності з соціальної адаптації:

- дітей-сирот до умов ДБСТ (прийомної сім'ї);
- дітей-сирот з інвалідністю до умов спеціалізованих закладів;
- дітей різних вікових груп до навчання в умовах інклюзії;
- осіб, що повернулися з місць позбавлення волі.

3. Розробіть соціальний проєкт з формування основ здорового способу життя:

- дошкільнят в умовах дошкільного закладу освіти;
- молодших школярів в умовах закладу загальної середньої освіти;
- старших школярів в умовах закладу загальної середньої освіти;
- «Дітей вулиці» в умовах центру соціально-психологічної реабілітації;
- здобувачів вищої (або середньої фахової) освіти в умовах ЗВО;
- дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища ЗЗСО.

4. Розробіть проєкт соціальної роботи з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами з:

- профілактики кібербулінгу;
- профілактики булінгу в умовах закладу загальної середньої освіти;
- соціального орієнтування та профорієнтаційної роботи в умовах спеціалізованих закладів.

*Тему власного соціального проєкту бажано обирати у відповідності до власного напрямку кваліфікаційної роботи.

Роботу над написанням соціального проєкту починають з вибору напрямку (теми), яка має бути проблемною в практиці роботи соціальних інституцій та гостро потребує вирішення в сучасних умовах.

Наступним кроком є робота в команді, що передбачає вибір ініціатора, керівника та інших учасників соціально-проєктної діяльності, після чого кожен із учасників працює над вирішенням власного проєктного завдання. Результатом цієї роботи є написання проєктної пропозиції та підготовка матеріалів для його реалізації.

Далі іде реалізація проєкту, або його частини з метою визначення його ефективності та підготовка матеріалів для його захисту. Матеріали представленої на захист проєктної пропозиції мають містити текстову форму (оформлену згідно з вимогами, що надавалися під час лекцій), в додатках має бути наведено додаткові методичні матеріали, що потрібно для реалізації проєкту. *Якщо проєкт розроблено з урахуванням певної грантової пропозиції, то, орієнтація йде на відповідну форму грантової заявки.

Додатково має бути представлено презентацію, соціальну рекламу (буклети, листівка, відеоролики), що забезпечують його захист.

4.2 Правила оформлення ІНДЗ

ІНДЗ виконують у комп'ютерний спосіб і роздруковують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст та інші надруковані і вписані елементи за насиченістю мають бути чорними, контури літер і знаків чіткими, без ореола і розшиту фарби. Насиченість літер і знаків має бути однаковою в межах усього оригіналу. При комп'ютерному набиранні тексту дозволяється використовувати всі можливості редактора Word (версії 6.0, 7.0 тощо).

Основний текст набирається на сторінці формату А4 з полями зверху 2,0 см, знизу 2,0 см, зліва 2,0 см, справа 1,0 см, поле для колонцифри 1,5 см. Для набору використовується шрифт Times New Roman, 14 кегль. Рядки вирівнюють за шириною, абзацний відступ 1,2 см; міжрядковий інтервал – полуторний). Обов'язково має бути відключений перенос слів.

Заголовки розділів необхідно розміщувати по центру рядка і набирати прописними літерами без крапки в кінці, без підкреслення. Переноси слів у заголовках не дозволяються.

Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і набирати рядковими літерами, крім першої прописної, без крапки в кінці. Відстань між заголовками і наступним або попереднім текстом дорівнює одному пустому рядку.

Додатки оформлюють як продовження тексту навчальної книги, що позначаються прописними літерами української абетки (за виключенням Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь). Якщо у додатку є рисунки, таблиці і формули, вони нумеруються наскрізною нумерацією у межах кожного додатка.

Список літературних джерел є обов'язковим елементом ІНДЗ. Зміст списку дає уявлення про те, наскільки його автор зумів вивчити стан досліджуваної проблеми, а також наскільки він володіє інформацією щодо об'єкта й предмета власного дослідження.

До списку літератури до ІНДЗ включають тільки використані або цитовані інформаційні джерела. Розміщують список у кінці роботи, після загальних висновків.

Оформлення списку літературних джерел виконують одним із таких варіантів: за алфавітом (найбільш бажаний варіант); у послідовності першого згадування робіт; у хронологічному порядку.

5 ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1 Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

5.1.1 Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти на теоретичне питання іспиту з дисципліни «Соціальне проектування»

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти відбувається у 2 етапи. Спочатку викладач встановлює, до якого з чотирьох рівнів належить діяльність здобувачів вищої освіти, потім у межах даного рівня визначає повноту діяльності здобувачів вищої освіти.

I рівень – незадовільний (1-3 бали)

Здобувач вищої освіти демонструє окремі елементи знань з курсу «Соціальне проектування», затрудняється у встановленні взаємозв'язків між ними. Розкриває лише окремі елементи теорії і практики з даного питання. Під час відповіді помиляється в оцінюванні проблем.

II рівень – середній (4-6 бали)

Здобувач вищої освіти демонструє окремі знання з курсу «Соціальне проектування», затрудняється у встановленні взаємозв'язків між ними, у поясненні їх сутності. Пояснюючи питання, не може це зробити при його переформулюванні. Показники якості знань (глибина, повнота, оперативність, системність) низькі. У процесі відповіді виявляє проблеми, але аналізує їх однобічно, пропонує лише деякі відомі йому способи їх вирішення. Розглядає елементи теоретичного і практичного аспекту даної проблеми, демонструє при цьому оволодіння деякими методами здійснення дослідницької діяльності.

III рівень – достатній (7-9 бали)

Здобувач вищої освіти демонструє наукові знання з курсу «Соціальне проектування», а також знання з деяких інших дисциплін (соціально-педагогічних, психологічних, правових). Як правило, демонструє добрі знання окремих питань і затрудняється у встановленні взаємозв'язків між ними. У процесі відповіді виявляє проблеми, аналізує їх, пропонує відомі йому способи їх вирішення. Розглядає не лише теоретичний аспект даної проблеми, але й практичний, демонструє оволодіння методами здійснення дослідницької діяльності.

IV рівень – високий (10-12 бали)

Здобувач вищої освіти демонструє наукові знання з курсу «Соціальне проектування», а також знання з інших соціально-педагогічних, психологічних, правових дисциплін, встановлюючи взаємозв'язки між ними. У процесі

відповіді виявляє проблеми, аналізує їх з різних сторін, генерує нові ідеї, підходи, гіпотези щодо їх вирішення. Розглядаючи проблему, здійснює різнорівневий аналіз – на методологічному рівні, теоретичному, практичному. Розкриваючи практичний аспект даної проблеми, демонструє оволодіння технічним інструментарієм здійснення дослідницької діяльності. Здійснює рефлексію щодо своєї можливої дослідницької діяльності з вирішення певної наукової проблеми.

5.1.2 Критерії оцінювання якості виконання ІНДЗ

Оцінювання ІНДЗ здобувачів вищої освіти відбувається за трьома напрямками:

1. За виконане теоретичну частину проєкту. Оцінюється зроблений теоретичний аналіз соціальної проблеми та обґрунтування можливостей її вирішення за допомогою власної проєктної пропозиції, вміння самостійно викладати матеріал, використання інноваційних засобів та методів соціальної роботи.

2. За пропозиційну частину. Оцінюється новизна, самостійність роботи автора, можливість практичного застосування розроблених засобів.

3. За доповідь під час захисту. Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв, наведених у табл. 5.1.

5.2 Організація змісту та оформлення методичної папки

Методична папка є скарбничкою самостійного доробку здобувача вищої освіти з дисципліни «*Соціальне проєктування*». До змісту методичної папки входять як обов'язкові матеріали для здійснення відповідного виду діяльності, так і додаткові методичні нароби, аналіз яких дає можливість викладачеві об'єктивно визначити рівень опанування знаннями та вміннями, необхідними для здійснення соціального проєктування.

До методичної папки мають бути оформлені усі завдання для самостійної роботи, а також словник термінів.

Матеріали методичної папки оформлюють на аркушах формату А4 окремо для кожного семінарського заняття, визначаючи його тему, та збирають у вигляді папки.

Таблиця 5.1 – Критерії оцінювання якості доповіді з захисту ІНДЗ

Характеристики якості доповіді	Критерії якості доповіді			
	1 рівень	2 рівень	3 рівень	4 рівень
Актуальність	Актуальність соціального проекту не обґрунтовано.	Актуальність соціального проекту обґрунтовано недостатньо, лише з однієї сторони.	Актуальність соціального проекту обґрунтовано з різних сторін.	Актуальність соціального проекту обґрунтовано різнобічно, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку соціальної галузі.
Практична значущість	Матеріал соціального проекту не можна використати у практичній діяльності.	Після доробки деякі матеріали соціального проекту можна використати у практичній діяльності.	Усі матеріали соціального проекту підготовлено до використання у практичній діяльності.	Подано методичні рекомендації із застосування наведених матеріалів
Особистий внесок автора дослідження	Автором наведено окремі ідеї та досвід певних соціальних інституцій для розв'язання проблеми.	Автором зроблено спробу систематизувати кілька різних ідей для вирішення проблеми.	Автором на основі узагальнення ідей інших авторів зроблено спробу вирішення певної соціальної проблеми та теоретично розроблено соціальний проект	Автором на основі узагальнення ідей інших авторів розроблено соціальний проект, що впроваджено в практику, отримано грантову підтримку
Обґрунтованість	Основні положення доповіді не обґрунтовано.	Положення доповіді обґрунтовано недостатньо.	Окремі положення доповіді обґрунтовано недостатньо	Всі положення доповіді повністю обґрунтовано.
Культура доповіді	У доповіді відсутні основні її частини (постанова проблеми, шляхи її вирішення в проектній пропозиції, висновки). Мова доповідача неграмотна, наукові терміни і категорії не використовуються. Неправильно використано час, відведений для доповіді.	У доповіді недостатньо виділено основні її частини (постанова проблеми, шляхи її вирішення в проектній пропозиції, висновки). Доповідач неправильно використовує наукові терміни і категорії. Нераціонально використано час, відведений для доповіді.	У доповіді поставлено проблему, визначено шляхи її вирішення. Окремі терміни і наукові категорії використано неправильно, але зроблено правильні висновки. Мова доповідача в цілому грамотна	У доповіді поставлено проблему, визначено шляхи її вирішення, зроблено висновки. Мова доповідача грамотна, правильно використано наукові терміни і категорії. Правильно використано час, відведений для доповіді.

ДОДАТКИ

Словник термінів з дисципліни
«Методологічні засади соціально-педагогічних досліджень»

Бенефіціари — це безпосередні адресати допомоги в проєкті (певна, обмежена кількість юридичних або фізичних осіб, соціальних груп, яка отримує певні вигоди, що виникають у результаті реалізації проєкту).

Грант – найбільш поширена форма фінансування проєктів донорськими організаціями, що передбачає безповоротні кошти, які присуджуються організаціям та особам для здійснення діяльності, яка є неприбутковою та прописана у пропозиції, затвердженій грантонадавачем.

Грантодавець – це вітчизняна чи зарубіжна благодійна організація, що надає грантову підтримку (донацію) конкретним проєктам, які відповідають її цілям і завданням.

Декомпозиція проєкту – це поділ мети проєкту на складові елементи на стількох рівнях, скільки необхідно для ефективного управління проєктом.

Діаграма Ганта (Gantt chart) - графік, що відображає план робіт у часі, коли роботи містяться з лівого боку, а тривалості робіт відображаються за допомогою горизонтальних відрізків, розміщених відповідно до дат початку і закінчення; це один із найбільш популярних способів сіткового графічного представлення плану проєкту, вживаний в багатьох програмах управління проєктами.

Донори — це організації, в місії яких передбачено надання фінансової допомоги на конкурсній основі.

Зацікавлені сторони — це особи чи організації, які можуть безпосередньо чи опосередковано, позитивно чи негативно впливати на проєкт або відчувати його вплив.

Керівник проєкту – особа, якій делеговані повноваження керівництва проєктною діяльністю та яка несе відповідальність за ефективне використання ресурсів і кінцевий результат реалізації проєкту.

Кошторис проєкту - це комплекс документальних розрахунків, необхідних для визначення розміру витрат на проєкт. Кошторис має подвійне значення: це документ, що визначає вартість проєкту; це інструмент для контролю й аналізу витрат коштів і ресурсів на проєкт.

Краудфандинг - це колективна співпраця людей, які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило через Інтернет, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій.

Людські фактори – це індивідуальні прояви людини.

Механізм соціального партнерства - це сукупність методів та інструментів, за допомогою яких забезпечується досягнення партнерської взаємодії сторін.

Меценати — це благодійна допомога фізичних осіб на добровільній основі.

Моніторинг - процес постійного накопичення інформації з усіх аспектів проекту з метою визначення процесу виконання та закінчення запланованих змін.

Об'єктивні фактори – фактори оточуючого нас середовища, що вийшли з-під контролю й індивідуального, і надіндивідуального суб'єктів, за власними законами розвиваються і впливають на суб'єктів.

Об'єкти соціального проектування - системи, процеси організації соціальних зв'язків, взаємодій, включених у проектну діяльність, що піддаються впливам суб'єктів проектування.

Особистісні фактори – це індивідуальні прояви соціального суб'єкта.

Оцінка проекту - систематизоване дослідження ситуації, процесу реалізації проекту з метою створення рекомендацій щодо покращення роботи, визначення її ефективності та результативності.

Показники (індикатори) моніторингу проекту - кількісні та якісні критерії успіху, які дають можливість виміряти та оцінити рівень досягнення відповідних, сформованих завдань проекту.

Програма – це сукупність проектів і/або різних заходів, об'єднаних спільною метою і умовами їх виконання.

Проект — це комплекс заходів, які здійснюються для досягнення чітко визначених цілей впродовж відведеного часу і за допомогою призначених на це фінансових ресурсів (бюджету).

Проектний менеджмент - система управління соціальним проектом, що передбачає управління діяльністю, часом, вартістю, якістю, людськими ресурсами, ризиками, інформацією з метою досягнення найкращого результату.

Сітковий графік - інформаційно-динамічна модель, яка відображає всі логічні взаємозв'язки та результати робіт, необхідних для досягнення кінцевої мети планування.

Сіткова модель - множина поєднаних між собою елементів для опису технологічної залежності окремих робіт і етапів майбутніх проектів.

Соціальна реклама — інформація будь-якого виду, розповсюджена в будь-якій формі, яка спрямована на досягнення суспільно корисних цілей,

популяризацію загальнолюдських цінностей і розповсюдження якої не має на меті отримання матеріального прибутку.

Соціальне партнерство - особливий вид суспільно-трудових взаємин, присутній лише в ринковому суспільстві забезпечує оптимальне співвідношення основних інтересів різних соціальних груп, в першу чергу найманих працівників і роботодавців.

Соціальне проєктування – це науково-теоретична і одночасно практична діяльність по створенню проєктів розвитку соціальних систем, інститутів, об'єктів на основі соціального передбачення, прогнозування та планування їх соціальних якостей і властивостей.

Соціальний плакат - це плакат, який пропагує базові соціальні цінності, в якому відображені соціальні прояви особистості, специфіка соціальних відносин у суспільстві, значущі соціальні проблеми, загрози і лиха.

Спонсори — це конкретна допомога юридичних та фізичних осіб на певних взаємовигідних умовах.

Суб'єкт соціального проєктування - різні носії управлінської діяльності (окремі особистості, так і організації, трудові колективи, соціальні інститути, що ставлять своєю метою організоване, цілеспрямоване перетворення соціальної дійсності), що виявляють соціальну активність.

Суб'єктивні фактори – активність надіндивідуального суб'єкта, покликана свідомо впливати на можливі стихійні наслідки об'єктивного фактору.

Цільова група — все середовище, ситуація, яку прагнемо змінити під час реалізації проєкту (це можуть бути майбутні учасники заходів у рамках проєкту, клієнти, одержувачі послуг та ін.).

**Література до дисципліни
«Соціальне проектування»**

Базова:

1. Безпалько О.В. Соціальне проектування: навч. посібн. Київ: [б. в.], 2010. 127 с.
2. Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я. та ін. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посіб. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІЕНЕЙ», 2017. 188 с.
3. Купенко О. В., Яресько К. В. Проектна діяльність у соціальній сфері: навч. посіб. Суми: вид-во СумДУ, 2007. 76 с. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 384 с.
4. Семез А.А. Соціально-педагогічне проектування: Навч.-метод. посібн. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. 132 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Semez.pdf>
5. Тарасюк Г.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2004. 344 с.

Допоміжна

1. Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ). URL : <https://www.unicef.org/ukraine/%D1%89%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BC%D0%BE>. (дата звернення: 20.05 2022).
2. Конкурс соціальних проектів «Єдина соціальна мережа» URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-startuvav-konkurs-sotsialnikh-proektiv-edina-sotsialna-merezha-40694.html>.
3. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
4. Романовська Л. Особливості соціального проектування в соціальній роботі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р., № 68, Т. 1. С.104-108.
5. Шкуро В.П. Підвищення якості реалізації соціальних проектів. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія : Психологічні науки. 2012. Т. 2. Вип. 9. С. 265–269.

Додаткова*:

1. Азарова Т. В., Абрамов Л. К. Технологія оцінки соціальних програм та проектів. Кіровоград: ІСКМ, 2007. 100 с.
2. Акоюн В.Г. Морально-етичні цінності підприємця: формування та розвиток (соціально-філософський аналіз): Автореф. дис ... канд. філософських

наук: 09.00.03 / Інститут вищої освіти Академії педагогічних наук України. Київ, 2004. 18 с.

3. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 176с.

4. Бондаренко Ю. В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною некомерційною організацією. Київ : Знання, 2006. 127 с.

5. Гончарова С. Ю., Буряк І. В., Гончаров А. Б. Соціальне підприємництво: сутність, ознаки та місце у діяльності сучасних домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 27/2. 125– 130.

6. Карпич Р. Залучення фінансування з місцевих джерел для неприбуткових організацій. *Практ. посібн. для НДД*. Рівне: Фондація імені князів-благодійників Острозьких, 2002. 184 с. URL: http://www.moya-rodyna.org.ua/files/Zaluchennia_finansuvannia_z_miscevyh_dgerel_dlia_nepryb_org.pdf

7. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № 4. С. 5–26.

8. Колот А. М., Репіна І. М., Щербина О. В. Підприємництво: організація, ефективність, бізнескультура: навч. посіб. Вид. 3-є, без змін. Київ : КНЕУ, 2010. 444 с.

9. Кучеренко В.Р., Маркітан О.С. Управління діловими проектами: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 280 с.

10. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 384 с.

11. Олтаржевський Д. О. Соціальна реклама : навч. посіб. Київ : Центр вільної преси, 2016. 120 с.

12. Освітні технології: навч.-метод. посіб. /За заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.

13. Петренко Н. О., Кустіч Л. О., Гуменюк М. О. Управління проектами : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2017. 244 с.

14. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: Теорія і практика: навч. посіб. Київ: ВМУРОЛ «Україна» : 2004. 408 с.

15. Тюття Л.Т., Пузіков Д.О. Проектування в соціальній роботі. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. 2005. № 47. С. 77–84.

16. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: навч. посіб.

Київ: Вікар, 2002. 223 с.

17. Шаповалова Т. Соціальне підприємництво і фандрейзинг : навч. посіб. Київ : МФСА: 2016. 186 с.

18. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

19. Яременко О.О. Науковий супровід соціальних проєктів: ідеологія і структура процесу. *Соціологія*. 2004. № 1. С. 76–87.

Додаткові ресурси (за наявності)

1. Відеоматеріали до лекцій;
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів за курсом «Соціальне-проєктування»;
3. Засоби роботи соціальних працівників на базах партнерської мережі закладів.

Інформаційні джерела:

1. Вебінар РВСУ «Проєктний менеджмент: Як ставити цілі?» – конкретні цілі допоможуть зрозуміти ефективність проєкту. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nOVXCeUfdwc&t=3961s>

3. Електронний репозиторій бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди на веб-сайті: <http://dspace.hnpu.edu.ua/>

4. Конкурс соціальних проєктів «Єдина соціальна мережа» URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-startuvav-konkurs-sotsialnikh-proektiv-edina-sotsialna-merezha-40694.html>. (7)

5. Нормативні документи МОН України. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/sertifikaciya-pedagogichnih-pracivnikiv/normativni-dokumenty>

6. Сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

7. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>.

8. Projects. Boston University School of Social Work URL: <https://www.bu.edu/ssw/research/projects/>.

Титульний аркуш індивідуального навчально-дослідного завдання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки

Соціальний проєкт

Тема: _____

Виконав: здобувач вищої освіти _____ групи
факультету _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові здобувач вищої освіти)

Перевірив: _____
(науковий ступінь, вчене звання викладача)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові викладача)

Харків 2023

Орієнтовний перелік напрямів для розробки соціальних проєктів

1. *Соціальний проєкт діяльності з сім'ями чи іншими соціальними групами в умовах громади, спрямованих на підвищення соціальної активності / відповідальності / покращення умов для різних категорій осіб/ організації змістовного дозвілля тощо.*
2. *Соціальний проєкт діяльності з соціальної адаптації різних категорій осіб до умов, що змінилися та потребують розвитку навичок пристосування.*
3. *Соціальний проєкт з формування основ здорового способу життя різних категорій осіб чи груп.*
4. *Проєкт соціальної роботи з дітьми та молоддю з інвалідністю.*
5. *Проєкт, спрямований на відновлення яких-ось втрат за часів військового стану.*

**Контрольні питання до іспиту з дисципліни
«Соціальне проектування»**

1. Актуальність оволодіння майбутнім соціальним працівником проектною діяльністю.
2. Розвиток понять «проект» та «проектна діяльність», «соціальний проект».
3. Міжнародні стандарти здійснення соціальної проектною діяльністю.
4. Особливості розробки та реалізації проектів у соціальній сфері.
5. Метод проектів в трудах Дж. Дьюї, Х. Кілпатрика, Торндайка.
6. Метод проектів у вітчизняній практиці.
7. Особливості соціальних проектів у сучасних умовах.
8. Проектна діяльність з точки зору системного підходу.
9. Суб'єкти проектною діяльності: суб'єкти проектування, суб'єкти реалізації проекту, інші суб'єкти проектною діяльності.
10. Об'єкт і продукти проектною діяльності.
11. Способи та засоби проектною діяльності.
12. Процес ініціації проекту та його стадії.
13. Потреба як вихідна основа проекту.
14. Бажаний ідеальний образ як об'єкт діяльності проектування.
15. Визначення цілей проекту.
16. Формулювання мети проекту з дотриманням критеріїв SMART.
17. Декомпозиція проекту.
18. Елементарні роботи проекту.
19. Зв'язки елементарних робіт проекту.
20. Проведення SWOT-аналізу та визначення уточненого кінцевого результату проекту.
21. Елементарні роботи щодо здійснення моніторингу реалізації проекту.
22. Сіткове планування проекту. Підвищення ефективності проекту засобами сіткового планування.
23. Календарне планування проекту. Графік Ганта.
24. Матриця RACI та її роль у соціальному проектуванні.
25. Планування ресурсів проекту.
26. Порівняльний аналіз діяльності реалізації проектів та поточною діяльності організації.
27. Склад процесу реалізації проекту.
28. Параметри, що підлягають керуванню в реалізації проекту.
29. Поняття моніторингу; індикатори моніторингу; процедура моніторингу соціальних проектів.
30. Суть і види оцінки соціальних проектів.
31. Контроль реалізації проекту.
32. Ризики (внутрішні та зовнішні) проекту.
33. Ризики проектування.
34. Аналіз відхилень у реалізації проекту та проектні рішення та зміни.

35. Завершення проєкту. Результати проєкту.
36. Поняття управління проєктом (проєктний менеджмент; середовище реалізації проєкту; складові системи управління соціальними проєктами).
37. Особливості визначення кошторису проєкту.
38. Визначення поняття «соціальне партнерство».
39. Переваги, що надає соціальне партнерство.
40. Гуманізм як основа соціального партнерства.
41. Суб'єкти соціального партнерства.
42. Об'єкт, продукт, способи та засоби соціального партнерства.
43. Механізм соціального партнерства.
44. Підготовка сценаріїв заходів.
45. Особливості публічного виступу.
46. Підготовка до публічного виступу з презентацією проєктної пропозиції.
47. Презентація результатів проєкту як форма публічного виступу.
48. Суть та особливості розробки та реалізації соціальних проєктів у сучасних умовах.
49. Вітчизняний та закордонний досвід соціально-проєктної діяльності.
50. Грантова проєктна діяльність.
51. Фандрейзингова діяльність в соціальному проєктуванні.
52. Краудфандинг та його можливості в соціальному проєктуванні.
53. Донації в соціальному проєктуванні.
54. Роль соціальної реклами в проєктній діяльності.
55. Етапи підготовки якісної презентації результатів у соціальному проєктуванні.

ЗМІСТ ОФОРМЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

1.1.Суперечність та опис соціальної проблеми	3
1.2.Мета проєкту.
1.3. Актуальність і новизна	5
1.4.Цільова група.	6
1.5. Продукти проєкту.	6
1.6. SWOT- аналіз	8
1.7 Хід проєкту.	10
1.7.1 Принципи реалізації проєкту.	10
1.7.2 Основні етапи реалізації проєкту.	10
1.7.3 Управлінські питання проєкту	15
1.7.4.Опис окремих заходів.	17
1.8. Очікувані результати.	18
1.9. Показники для моніторингу та оцінки результативності.	19
2.1.Зведений кошторис проєкту.	20
Список використаної літератури	21
Додатки.	22

Навчальне видання

Костіна Валентина Вікторівна

Методичні рекомендації

Відповідальний за випуск: І.А. Романова

Комп'ютерна верстка: В.В. Костіна

Коректор: Б.П. Косіковська

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

План 2023, поз. ____.

Підп. до друку 16.08.2023.

Умов. друк. арк. 3,2

Формат 60x84_{1/16}.

Облік. вид. арк. 3

В електронному вигляді.

Об'єм даних 462 Кб

ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Україна. м. Харків, вул. Алчевських, 29
